

Þingsályktun

um matvælastefnu til ársins 2040.

Alþingi ályktar að unnið verði samkvæmt eftirfarandi matvælastefnu til ársins 2040. Matvælastefna Íslands verði leiðandi í ákvarðanatöku til að stuðla að aukinni verðmætasköpun í matvælaframleiðslu hér á landi, tryggja fæðu- og matvælaöryggi og auka velferð fólks í sátt við umhverfi og náttúru.

Framtíðarsýn í matvælaframleiðslu verði eftirfarandi:

- Ísland verði í fremstu röð ríkja í gæðum framleiddra matvæla.
- Framleiðsla sem byggist á nýtingu lifandi auðlinda standist öll viðmið um sjálfbærni nýtingar og hafi vísindi vistkerfisnálgunar og varúðar að leiðarljósi.
- Fullnýting afurða tryggi virðiskeðju matvælaframleiðslu.
- Matvælaframleiðsla verði kolefnishlutlaus og kolefnisjöfnun byggist á náttúrumiðuðum lausnum sem samræmast alþjóðlegum skuldbindingum.
- Matvælaöryggi standi á traustum stöðum og öll framleiðsla miði að heilbrigðu umhverfi, góðri heilsu fólks og heilbrigði dýra.
- Fæðuöryggi verði tryggt. Komið verði á fót skipulagi sem tryggi nauðsynlegar lágmarksbirgðir matvæla í landinu á hverjum tíma, sem og aðföng til framleiðslunnar.
- Framleiðsla verði arðbær og tryggi byggðafestu og uppbyggingu þekkingar í samfélaginu.
- Ákvarðanir um nýtingu lifandi auðlinda taki jafnan mið af samfélagsgæðum, jöfnuði óháð efnahag, kyni, uppruna og búsetu og hag heildarinnar í efnahagslegu tilliti.
- Menntun í matvælatengdu námi mæti þörfum samfélagsins og atvinnulífsins. Matvælaframleiðsla verði eftirsóknarverður starfsvettvangur sem laði að sér starfsfólk sem búi yfir hæfni og getu til að takast á við áskoranir og tækifæri framtíðarinnar í matvælaframleiðslu.
- Rannsóknar- og nýsköpunarstarf auki mælanlega sjálfbærni, fjölbreytni og verðmætasköpun matvælaframleiðslu. Ísland verði með leiðandi hlutverk í hugviti og tæknibreytingum sem tengjast sjálfbærri matvælaframleiðslu.

Til þess að framtíðarsýnin verði að veruleika verði lögð áhersla á eftirfarandi þætti:

- Sjálfbærni matvælaframleiðslu.
- Samfélag.
- Fæðuöryggi.
- Matvælaöryggi.

5. Þarfir neytenda.
6. Rannsóknir, nýsköpun og menntun.

1. Sjálfbærni matvælaframleiðslu.

- 1.1. Grunnur sjálfbærrar nýtingar náttúruauðlinda verði styrktur með betri kortlagningu á vistkerfum og skýr viðmið verði sett fyrir sjálfbæra nýtingu að teknu tilliti til ástands og virkni vistkerfa.
- 1.2. Viðkvæm og mikilvæg vistkerfi í hafi og á landi verði vernduð með fullnægjandi hætti.
- 1.3. Rannsóknir og vöktun lykilumhverfisþátta verði tryggð til að sjá fyrir, eins og kostur er, möguleg áhrif loftslagsbreytinga á lífríkið, matvælaframleiðslu og fæðuöryggi.
- 1.4. Hvatt verði til enn frekari samdráttar í losun gróðurhúsalofttegunda til að þrýst verði á samdrátt í losun gróðurhúsalofttegunda vegna matvælaframleiðslu, m.a. með orkuskiptum og breyttum framleiðsluháttum.
- 1.5. Hringrásarhagkerfið verði stutt með rannsóknum og þróun í fullvinnslu og fullnýtingu afurða og stuðlað verði að minni matarsóun og minna kolefnisspori matvælaframleiðslu.
- 1.6. Hvatt verði til þess að kolefnisjöfnun þess hluta losunar matvælaframleiðslu sem ekki tekst að koma í veg fyrir verði stunduð með ábyrgum hætti í samræmi við viðurkennda staðla, þar sem saman fari verndun lífríkis og loftslags.

2. Samfélag.

- 2.1. Matvælaframleiðslu, hvort heldur er nýjum eða rótgrónum greinum, verði skapaður skýr lagalegur rammi og starfsumhverfi sem styðji við verðmætasköpun á grunni sjálfbærrar nýtingar.
- 2.2. Skilvirk stjórnsýsla og eftirlit til að styðja við matvælaframleiðslu á grunni sjálfbærrar nýtingar verði tryggð með skýrum, gagnsæjum og einföldum ferlum.
- 2.3. Stuðlað verði að eflingu og þróun matvælaframleiðslu og tengdra starfa sem byggist á sérstöðu og styrkleika byggða um allt land, þar sem tækifæri fjórðu iðnbyltingarinnar verði nýtt með sjálfbæra þróun að leiðarljósi.
- 2.4. Tryggja þarf uppbyggingu innviða um allt land sem geri fyrirtækjum í matvælaframleiðslu og nýtingu náttúruauðlinda kleift að fjárfesta og þróast óháð staðsetningu.
- 2.5. Tryggja þarf að endurnýjanleg orka verði aðgengileg fyrirtækjum í matvælaframleiðslu hvort heldur í hefðbundnum eða nýjum greinum.
- 2.6. Staða jafnréttis verði greind í matvælaframleiðslu frá víðu sjónarhorni og tryggt verði að þau gögn sem til eru gefi sem réttasta mynd af stöðunni.

3. Fæðuöryggi.

- 3.1. Stoðir fæðukerfa og fæðuöryggis landsins verði styrktar með því m.a. að styðja við nýsköpun í matvælaframleiðslu og stuðla að aukinni sjálfbærni innlendrar framleiðslu með tilliti til aðfanga, auðlindanýtingar og hringrásarhagkerfis.
- 3.2. Áhersla verði lögð á að minnka losun vegna matvælaframleiðslu og auka framleiðslu matvæla með litlu kolefnisspori, sem byggist á lífsferilsgreiningu og mati á kolefnisspori framleiðslunnar.

4. Matvælaöryggi.

- 4.1. Tryggja þarf að matvæli sem framleidd eru hér á landi séu áfram örugg og heilnæm sem og aðflutt matvæli.

- 4.2. Regluverk og eftirlit verði yfirfarið og samræmt auk þess sem tryggt verði að stjórnsýslan sé einföld, málefnaleg og skilvirk.
- 4.3. Tryggt verði að matvælaeftirlit í landinu lagi sig að nýjum greinum og framleiðsluáðferðum.
- 4.4. Hugmyndafræði „Einnar heilsu“ verði höfð að leiðarljósi.

5. Þarfir neytenda.

- 5.1. Bæta þarf upprunamerkingu matvæla svo að neytendur séu vel upplýstir um uppruna og innihald matvæla.
- 5.2. Drifkraftur í framleiðslu komi frá neytendum, þarfir viðskiptavina ráði vöruúrvali.
- 5.3. Jöfnuður, aðgengi að matvælum og hollusta verði í fyrirrúmi.

6. Rannsóknir, nýsköpun og menntun.

- 6.1. Stuðningsumhverfi nýsköpunar verði eflt enn frekar og sterkir hvatar tryggðir til að auka rannsóknir og þróun innan íslenskra fyrirtækja og stofnana.
- 6.2. Skapað verði umhverfi sem laði að hugvit, sérfræðipækkingu og fjárfestingu.
- 6.3. Árangur af stuðningi við rannsóknir og nýsköpun í matvælaíðnaði verði mældur og lagt verði mat á hverju sá stuðningur skilar fyrir matvælageirann, samfélagið og hagkerfið.
- 6.4. Hlúð verði að grunnrannsóknum og vöktun lifandi auðlinda og matvæla.
- 6.5. Greint verði hvaða hæfni, getu og menntun mannaúður framtíðar og innviðir þurfi til að mæta þörfum og áskorunum fyrirtækja í framleiðslu matvæla, nýsköpun og fullnýtingu afurða.

Stefnan í framkvæmd.

Til að hrinda matvælastefnu til ársins 2040 í framkvæmd verði gerðar áætlanir um aðgerðir til fimm ára í senn. Áætlanir þessar verði yfirfarnar og endurskoðaðar árlega og uppfærðar ef þörf þykir.

Samþykkt á Alþingi 31. maí 2023.